

✠ ПОСЛѢДНАЈ БОГЪ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

6. číslo

Budyšin, meja 1977

Lětnik 27

Hrono za junij:

Bóh je dał měr připowědać přez Jězom Chrysta, kotryž je Knjez nade wšěm

Jap. skutki 10,36

W Swjatym pismje spóznamy dwójne stawizny. Su to stawizny zběžka čłowjeka přečiwo Bohu, swójemu Knjezej a Stworicelej. Su to stawizny čłowjestwa, kiž nochce, „zo by tón nad nami knježil“ (Luk. 19,14). Ale su to tež stawizny měra, kiž Bóh sam stwori. Zběžkarjo bychu sej smjerć zaslužili, ale Bóh da měr a z tym žiwjenje připowědać. To so na příklad jewi w hodownej powěsći jandželow: „Česć budź Bohu we wysokosći a měr na zemi mjez čłowjekami jeho spodobanja.“ (Luk. 2,14) Tu njeje jenož mjenjene, zo mamy nětko měr z Bohom abo zo je měr mjez čłowjekami; ale tu so praji: Zbóžnosć je na zemju přišla. Boža česć w tym wobsteji, zo Bóh do našeho swěta přińdže a zo zbóžnosć přińjese z lubosće a ze spodobanja nad čłowjekami. Stawizny měra, kiž Bóh sam stwori, so tež jewja w smjerći Jězusa Chrystusa. Na křížu je so tón, kiž boží měr přińjese, wot njeměra čłowjekow moril. Čłowjeska hida a njezjednanliwosć so při Jězusowej smjerći wosebje pokazaja. Ale biblija nam praji: Přez Chrystusowu smjerć je Bóh měr činil a bože kralstwo měra je přišlo. Chrystus přińjese wodace zběžkarjam a twori zhromadnosć z Bohom. „Chłóstanje leži na nim, zo bychmy my měr měli.“ (Jez. 53,5) „Wón je měr sćinil přez krej na swojim křížu.“ (Kol. 1,20) „Chrystus je přišel a měr připowědał přez ewangelij.“ (Eph. 2,17)

Bóh potajkim měr z nami čini a njemy z Bohom. „Bóh zjedna swět sam ze sobu.“ (2. Kor. 5,19) Tohodla Nowy zakon Boha tež mjenuje „Boha měra“, to rěka Boha, kiž měr přińjese, a božu powěsć potom „ewangelij měra“. Jeli pak Bóh měr chce a měr přińjese, potom móža korjenje njeměra jenož pola čłowjekow być. Njeměr by potom tam był, hdžež je Bóh, zaklad měra, wot čłowjekow wopušećny. Što pak mamy zrozumić pod słowom „měr“?

Měr, kiž biblija měni, je zbóžnosć. Tak přeložuja někotři naše hrono samo: „Bóh je dał zbóžnosć připowědać...“ To rěka, zo móže so nětko wšitko k lěpsěmu wobroćić. Měr hižo w Starym zakonu wjace měni hač, zo wójna njeje. Měr woprija derjeměće a zbožo cyłeho čłowjeka po čele a po duši w časnosći a we wěčnosći. K tomu sluša tež, zo smy wujednani z Bohom a z čłowjekami.

„Nětk wulki měr je bjez kónca, wša skóržba kónca je wzała.“ (kěrluš 174,1)

Horjeka smy čitali, zo měr a nje-měr po swědčenju Swjateho pisma wot našeho stejšća k Bohu wotwisuje. Ale tu by so znapřečiwić móhlo: Bóh je měr přez Chrystusa nětko hižo skoro 2 000 lět připowědać dał a na swěće njeje k měrej přišlo. Po zdaću je připowědanje měra podarmo bylo, dokelž je hač do džensnišeho telko njeměra, tež mjez wěrjacymi. Na druhim boku pak je wulka próca wo měr tež zwonka cyrkwje. Što k tomu prajimy?

Luther rozeznawa zwonkowny a znutřkowny měr. Zwonkowny měr je tam, hdžež njeje hidy a njepracelstwa, ale hdžež móže koždy w zhromadnosći z druhimi žiwy być. Džensniši džeń so wjele stawa přez towaršnosć a přez cyrkej, zo by so zwonkowny měr wobchowal a samo posylnil. Za tutón měr je so tež w zašłosći wjele wot cyrkwje činiło. Zwonkowny měr pak je jenož džěl powšitkowneho měra. Tež hdyž je zwonkownje wšo w porjadku, tak tola čłowjek so noweho horja boji. Z tym pak je znutřkownje bjez měra. Luther nam praji: Znutřkowny měr, kiž přińdže z wěry do Boha, wot stracha a njeměra wuswobodži. „Bóh je nas wutorhnyl z mocy čěmnosće a nas přesadził do kralstwa swojeho lubeho Syna.“ (Kol. 1,13) Jeli tutu dowěru do Boha mamy a so z Bohom zjednać mamy, potom mamy tež znutřkowny měr. Wězo so znutřkowny měr tež na naše wšedne žiwjenje wuskutkuje. Tež hdyž wěmy, zo kralstwo měra, w kotrymž wjelk z jehnjecom bydli (Jez. 11,6), w kotrymž so mjeće do radlicow a lebieje do serpow přetworja (Jez. 2,4) a w kotrymž smjerć wjace njebudže, ani zrudoba ani wołanje (Zjew. Jana 21,4), so wot Boha stwori, tak mamy tola w času na boží měr pokazać. K tomu tež sluša naša próca wo měr z druhim čłowjekom a wo měr na swěće.

Tutu prócowanje ma swój zaklad w tym, zo je Chrystus „Knjez nade wšěm“. Nic jenož nad cyrkwju, ale tež nad swětom je wón Knjez; abo hinak prajene: Měr boží plaći wšitkim. „Měr tak derje tym, kiž daloko jako tym, kiž su blisko.“ (Jez. 57,19) Měr, kaž Swjate pismo jón zrozumi, je na Jězusa Chrystusa zwjazany.

August Hermann Francke
wótc syrotow
(pomnik w Halle před syrotownju)

Tohodla je tež kěrlušer Chrystusa prosyl (211,3):

„Daj měr we cyrkwjach
kaž w šulach z hnadu,
daj měr wšěm wyšnosćam
a dobru radu,
daj měr we duši, měr daj
po wšěm kraju
tym, kiž će znaju.“

Tak je Bóh dał měr připowědać přez Jězom Chrysta tež nam. My mamy boží měr dale připowědać. „Kak krasne su na horach nohi tych, kotřiž měr připowědaju, kotřiž dobre wěcy předuja, zbožo připowědaju.“ (Jez. 52,7) Albert

Wosobowe awta móžeja na Serbskim cyrkwiskim dnju na Naměsće Čerwjeneje armeje (Platz der Roten Armee) parkować.

Zabyty jubilej

Štóz džensa do Hodžija přińdže, wšak njewě, zo bě tu jedyn z najstaršich domow Znutřkowneho misionstwa, „Dom wuchowanja — Rettungshaus“. Džensa je w tutym domje stacija za gmejnsku sotru a zubneho lěkarja. Před 100 lětami bu založeny. Kritiski a kedźbliwy Hodžijski farar dr. theol. Imiš da k tomu nastork. Tutón swěrný syn serbskeho luda widžeše zady fasady wyskanja nad dobytej němsko-francoskej wójnu 1870/71 nuzu, kotraž bě z wójnu do swójbow přišla. W tutej wójnje je drje wosebje wjele serbskich nanow padnyło. Farar Imiš widžeše wulku ličbu serbskich syrotow, kotrychž mačerje dyrbjachu čezko džělać a njemóžachu so dosć starać wo swoje džěci. Widžo, kak džěci dale a bóle zanjerodžachu, chcyše ze swojimi přećelemi jim pomhać. Dom dyrbješe so za nich natwarić, zo bychy tam porjadne wukublanje a zastaranje měli. Tak nasto „Dom za serbskich wosyročenych hólcow“ w Hodžiju. Wjele wosobinskih woporow bě za to nuzne.

W léce 1876 založichu „Hodžijske pomocne towarstwo“, kotrež měješe so wo trěbne pjenjezy starać. Prowincialne towarstwo za Znutřkowne misionstwo kupi wot bura Rehshuha ležownosć njedaloko fary za 8 500,— hr, kotruž w léce 1882 „Hodžijske pomocne towarstwo“ přewza.

Ze zběrkami po domach a z pomocu šćedriwych přećelow móžeše so wulki dołh wotpláćować, kotryž bě nastal z kupjenjom a wutwarjenjom statoka. Farar dr. Imiš je ze swojej njewšědnej spróćniwosću a ze swojim wulkim wliwom wšě spoćatne nuzy pomhal přewynić.

W léce 1884 so statok dale dotwari a wutwari. Tak bě nětko ruma za 17 do 19 hólcow. 1. haperleje 1877 dyrbješe so wustaw wotewrěć, ale syroty tam žane njeběchu. 19. haperleje přińdže přenje džěćo, ale hižom 10 dnjow pozdžišo sej jeho zastupnik zaso jo wróćo žadaše. 28. meje přińdžeštaj bratraj z Rakec do domu, z kotrejuž pak jedyn po dwěmaj měsacomaj na difteriju zemrě. Za 60 lět wobstaća tutoho domu tón jenički smjertny pad! W nazymje samsneho léta bě tam hižom 8 hólcow, a bórže bě ličba poľna.

Dom nawjedowaše diakon. Přeni bě Jan Česla z Bukojny. Hižom 1885 bu do druheho doma powołany. Jeho naslědnik bě Korla Awgust Vogt z Hunčoric (1886—1906) a po nim jeho syn Arnošt Vogt, kotryž je wustawej služil hač do kónca jeho wobstaća. Jeho džowka džensa hišće w domje bydli.

Hólcy mějachu po tehdyšich poměrach dobre wobstaranja. Na polach drje dyrbjachu pomhać, ale za to mějachu lěpšu podpěru w duchownym kubljanju hač druzi w jich starobje. Njehc bě tež žiwjenje w domje krute a jednore, tak bě tola poměr mjez hólcami a diakonom a jeho žonu, kotrejuž mjenowachu nana a mać, wutrobny a poľny džakownosće. Dokelž běše dom tak mały, měješe wustaw charakter wulkeje swójbje. Wopušćiwiši dom wostachu něhdyši kubľancy dale w zwisku z nim. Po 25 lětach bě hižo 122 kubľancow dom přešlo. Pisar tutoho nastawka móže wobkrućić, zo zwjetša z wulkej džakownosću reča wo swojim přebywanju w Hodžijskim domje. W časach hospodarskeje nuzy po 1. swětowej wójnje su Serbja, tež něhdyši kubľancy, kotřiž w USA bydlachu, wustaw podpěrali. Při 50lětnym jubileju bě dom 306 kubľancow měš. 243 běchu z Budyskeho wokřesa přišli, tamni ze susodnych wokřesow.

Z nacionalsocializmom so poměry z razom přeměnichu. Syroty njesmědzachu so wjace cyrkwinskih wustawam na kubľanje přepodać. Zastupnicy jim poručene džěci — zdžela nuzowani — z doma won wzachu. 1934 běchu tam jenož hišće 4 hólcy, 1937 jenož hišće jedyn jenički. Nacistiske instancy sej žadachu, zo bychy so rummy na NS-institucije přenajale. Diakon Vogt — nětk hižom starši čłowjek — smědžeše dale w domje bydlić. W léce 1941 žadaše tehdyši wokřesny rada, zo by so „Pomocne towarstwo“ rozpušćilo a dom so Hodžijskej gmejnje „daril“. Ortsgruppenleiter a wokřesny rada běštaj sebi přezjednaj. Sobustawy towarstwa — zwjetša tež stronjenjo — nimale wšitcy přihłosowachu. Z wěstym připóznaćom chcemy wuzběhnyć, zo tehdyši wosadny farar, kotryž bě sam stronjan NSDAP, hromadže z jednym druhim, kiž njebě stronjan, tutomu wuswojenju njebě přihłosował. Wón so potom wo to postara, zo smědžeše diakon darmo w domje bydlić. Hdyž dyrbješe so w léce 1934 dom na 5 lět přenajec, nadžijachu so sobustawy towarstwa, zo budžeja po tutych lětach zaso spomožniše wobstejnosće.

Štó chce ze mnu sej hrajkac?
Jedna žiwa duša
přińdž ke mni.
Ach, tele wysoke murje bjez žiwjenja.

Pupku mam,
rjanu sukničku za nju
a čerwjeny wóz, —
ale tebe ja nimam.

Njeličomne mortwe cyhele
bjez wokřesa a njebies!
Njewostaj mje samu,
pój ze mnu sej pohrajkać.

7 lět pozdžišo běchu wšu nadžiju spuščili a so podwolichu wokřesnemu radže Eckardej.

Po poslednej wójnje so znova rozmyslowaše, hač njeby so dom hodzał za swój přeni zaměr wužiwać, ale Znutřkowne misionstwo drje strobńnje dopózna, zo so statok za džensniše poměry wjace tak prawje njehodži. Kaž horjeka naspomnichmy, so domske nětkle wužiwa za strowotnistwo. Wšě druhe twarjenja statoka pak su přetwarjene do bydlenjow. Tež šulska kuchnja je tam nachwilnje zaměstnjena. Wjesnjenjo dom přeco hišće mjenuja „Rettungshaus“, a starši mjez nimi widža w duchu diakona z hólcami chodzić kemši abo na polo.

Před 100 lětami so tu započo zohnowane džěto. Mjeztym su so stałe wšelke rozsudy a wosudy. Džakowni pak hladamy na to, štož je so tu džětało w mjenje Jězom Chrysta. Z džakownosću spominamy na wšěch, kotřiž su tu spomožnje skutkowali.
Pietsch-Hodžijski

August Hermann Francke před 250 lětami zemřel

Po 250 lětach lědom hišce wědza, što je August Hermann Francke byl (1663–1727). W našim techniskim času z jeho wulkimi techniskimi možnosćemi je wažne, zo so damy dopomnić, što je hižom před 250 lětami jednotliwy čłowjek do hoberskeho socialneho skutka založil a nawjedował.

Wězo njejsu 250 lět stare domy Franckesche Stiftungen debjenka džensnišeho města Halle. Zwjetša su to tři- do pjećposchodowe domy, kiž budža so pomału wottorhać. Duch pak, kotryž je tu knježil, je za wuwice socialneho zmyslenja nimoměry wažny byl. Francke je so jako farar chudeho předměsta wo chudu młodzinu a jeje duchowne kublanje starał. To tehdom po třicečilětnej wójnje njebe lochka wěc.

Kotřiž na Knjeza čakaja,
dóstanu nowu móc,
zo z křidłami horje zleća kaž hodler,
zo běža a njewustanu,
zo chodža a njewoslabnu.

Tole słowo z profety Jezajasa steji džensa hišce napisane na hłownym domje. Tuto słowo njebě jenož bibliške hrónčko, ale za Francku a jeho wustaw nimale wšednje znowa woprawdžitosć.

Boži prošer prošeje za bože džěci — a dóstawaše! Někak 2 200 hólcow a hólcow mjeješe tam duchownu a čelnu domiznu.

Što móhl wopisać, što so tehdom wšo přez Francku, jeho přečelow a pomocnikow stawaše a pozdžišo přez druhich w jeho duchu. Tu dósta młodžina možnosć wuknjenja. Hišce džensa su w tutych domach statne šule zaměstnjene, samo džěle university. Wulka biblioteka bě zakład wědy a je džensa hišce zajimawy objekt. Nimale 100 lět dolho běchu Franckowe wustawy za studentow mediciny jenička možnosć kliniskeho kublanja. W lěće 1967 spominaše universita Měrcina Luthera Halle-Wittenberg, zo so tu Collegium clinicum hallense založi. W Franckowych wustawach bě tež daloko znata Waisenhausapotheke. Za wustaw běchu medikamenty darmo, ale předawanje zwonka wustawa přinjese dobry wunošk za Franckowe socialne džělo. Hišce džensa znaja naši stari ludžo Goldtropfen a Solarpulver. Woboje je so w tutej apotece wunamakalo a produkowało. Pozdžišo založi Francke hromadže z Cansteinom Cansteinsche Bibelgesellschaft. Woprawdžita rěka žiwjenja wuliwaše so z Halle do wšeho swěta. My so džensa džiwjamy, zo su ludžo ze Sibirskeje, z Indiskeje, z Ameriki a druhdže profesora teologije w Halle wo pomoc prosyli.

Duch pietizma a z tym tež Franckowy duch začahny přez Zinzendorfa tež do Lužicy, do Ochranowa, do Małeho Wjelkowa, do Niskeje. My Serbja mamy so tutomu duchownemu hibanju wjele džakować.

Row Augusta Hermanna Francki je džensa hišce w Halle na pohrjebnišću zdžeržany. Zo bychy wopytowarjo při jeho rowje spominali na syroty džensnišeho časa, kotřež wšak su hinašeho razu hač tehdom, ale tola syroty. Hač so nam poradži, srědki a formy namakać, zo bychmy jim pomhali? Bóh chcył nam woči a wutrobu wotewrěć.

Žwosadow

Njeswaćidlo. Před 65 lětami, 5. junija 1912, swjećeše farar Jan Waltar swój 25lětny zastojnski jubilej. Jeho serbscy zastojnsy bratřa wěnowachu jemu tehdom krasne čestne lo-pjeno z chwalobnej basnju, kotrejež přenje štučki so započachu ze słowami: Bu sam Serb. Podpisali běchu: lic. theol. Jakub, farar em. w Budyšinje, Mrózak, farar w Hrodzišću, Běrnik, farar w Klukšu, Bójc, duchowny w Budestecach, Domaška, farar w Budestecach, Gólč, farar w Rakecach, Guda, farar w Lubiju, Handrik, farar em. w Budyšinje, Handrik, farar w Husce, Handrik, farski wikar we Łupoji, Jenč, duchowny w Kamjencu, Křižan, farar w Hodžiju, Křižan, farar w Kotecach, Křižan, pomocny duchowny w Hućinje, Krygar, farar w Poršicach, Kubica, farar em. w Budyšinje, Matek, farar w Hućinje, Matek, farar w Barće, Mikela, farar w Malešecach, Mjerwa, farar w Bukecach, Mrózak, farar w Budyšinku, Mrózak, farar w Ketlicach, Rada, farar w Budyšinje, lic. theol. Renč, farar w Ketlicach, Renč, farar we Wjelečinje, Sykora, farar w Minakale, Tyšer, duchowny w Budyšinje, Urban, farar em. w Chrostawje, Vogt, duchowny w Hodžiju, Wićaz, farar w Nosaćicach, Wićezk, farar we Wóslinku, Wjacka, farar w Hornim Wujezdze, Zarjeńk, farar w Chwaćicach.

Njeswaćidlo: Luba, swěrna wosadna, Ida Šolćina z Wětrowa, swjećeše 27. 4. 1977 swoje wosomdžesaćiny. Dołhe lěta hižom roznošuje we Wětrowje „Pomhaj Bóh“. Wjele je we wosadnych žiwjenju pomhala. Husto ju widžachmy w Njeswaćidle, zo na-

Něhdyši dom wosyroćenach hólcow w Hodžiju

kupowaše za Wětrowskich. W poslednim času wšak mjenje, dokelž bohužel jeje widženje popušćuje.

Bóh Knjez chcył jej miłosćiwje mytować wšu jeje dobroćiwosć.

Chwaćicy: Po štyri lětach sprócniwego džěla bě so nětk wobšěrne wuporjedženje cyrkwy zbožownje doškončilo. Njedželu Rogate, 15. 5. 1977, bě so wulka, džakowna wosada zešla, zo bychmy boži dom znowa poswjećili.

Budyski superintendent Arnold bě swoje předowanje zložil na hrono tuteje njedžele: Chwaleny budž Bóh, kiž moju próstwu njezacišnje a swoju dobrotu wote mnje njewotwobroći. Předar rozestaješe, kajke dobroty nam Bóh w svojim domje, w cyrkwi,

podawa a napominaše wosadu, zo by sej tole wažiła.

Serbski superintendent předowaše skrótko wo słowje z modlitwy krala Salomona při poswjećenju noweho templa w Jeruzalemje: Knjez, naš Bóh, budž z nami kaž je z našimi wótcami byl. My mamy džensa wjele techniskich srědkow, z kotrymiž móžemy sej w nuzach sami pomhać, a so čujemy tohodla mjenje wotwisni wot Boha. Naši serbscy wótcjo běchu w swojej pobožnosći nadobni čłowjekjo.

Swjedženske kemše trajachu wot 14 hodž. hač do 16.30 hodž.

Wšityc hromadže so wjeselachmy, zo je Chwaćanska cyrkej — natwarjena 1899 — nětk zaso tak rjenje wobnowjena zwonka a znutřka. W zańdženych lětach hladachmy ze staro-

Serbski cyrkwinski džen

w Michalskej cyrkwi w Budyšinje 25. a 26. junija 1977

pod heslom

Spěwajće Knjezej nowy kěrluš

sobotu, 25. junija

w 15.00 hodź. **zhromadźizna** na Michalskej farje
přednošk Arnošta Golca z Berlina: Někotre mysle k nastaću a rozšěrje-
nju přernih serbskich spěwarskich

njedźelu, 26. junija

w 9.30 hodź. **swjedźenske kemše** (farar Lazar-Bukečanski)
Po kemšach zhromadny wobjed w hosćencomaj „Běly koň“ (Weißes
Roß) a „Město Budyšin“ (Hotel Stadt Bautzen)

Za wobjed budžeja młodostni do a po kemšach při Michalskej cyrkwi
znamki předawać. Bjez kupjeneje znamki žadyn wobjed!

Připóldniša přestawka budže lětsa na dwoje wašnje wupjelnjena:

a) Wuchodźowanje po měsće pod wěcywustojnym nawjedowanjom.
Tak někotryžkuli Serb hišće njeznaje wšě rjanosće a zajimawosće
našeho stareho a sławneho Budyšina.

b) Štož so dosć hibićiwu nječuje za tajke wuchodźowanje, móže za tón
čas w Michalskej cyrkwi Kocorowy krasny oratorij NALĚČO
slyšeć (z tačeje).

w 14 hodź. je w cyrkwi na zwučene wašnje naša **hlowna a skónčna
zhromadźizna**

My budžemy někotre krótke referaty slyšeć wo tematicke Cyrkwinskeho
dnja „Spěwajće Knjezej nowy kěrluš“. Tež sami budžemy spěwać a
cyrkwinska hudźba so nam poskići.

W 16.30 hodź. budže **pišćelowy koncert** Domaša Žura z Baćonja, kotryž
budže kompozicije Sebastiana Bacha hrać.

Tutón koncert njeje jenož za kemšerjow Cyrkwinskeho dnja mysleny,
ale tež za druhich, tež za Němcow.

Štož pak z našich wosadnych ma chwile a wjeselo, je lubje na njón
přešroseny.

My wšitcy so wjeselimy na swój Serbski cyrkwinski džen!

My wšitcy so wjeselimy jedyn na druheho!

Přirědźće w bohatej ličbje tež lětsa zaso!

Wo to Was prosy

Waš farar Gerat Lazar-Bukečanski, předsyda

sćemi na nju. Nětko ma šwižna wě-
ža, kotraž je daloko w Budyskej kra-
jinje widjeć, krutu koprowu třěchu.
Něštožkuli je so zwonkownje a znuf-
komnje přeměniło, ale wšitko k lep-
šemu.

Wosadni su wjele woporow při-
njesli. Njeh sebi swój boži dom nět-
ko čim bóle waža.

Berlin: Boh tón Knjez je 24. nalět-
nika 1977 našeho serbskeho bratra-
wuměta prof. Conrada Felixmüllera
krótko do jeho wosomdžesaćinow w
Berlin-Zehlendorffeje k sebi do wěč-
nosće wotwołał. Po poslednjeje wój-
nje běše přeni předsyda Koła serb-
skich tworjacych wumětcow. Tež w
cuzbje je serbskemu luděj a ewan-
gelskej cyrkwi swěru služil. Njeh
wotpočuje w měrje!

Serbske bože služby w juniju

12. 6. — 1. njedźela po Swj. trojicy

Bukey: 8.30 hodź. kemše

19. 6. — 2. njedźela po Swj. trojicy

Budyšink: 10 hodź. kemše ze spow.
(Wirth); Poršicy: 8.30 hodź. kemše ze
spow. (Wirth); Minakał: 8.30 hodź.
kemše ze spow.

26. 6. — 3. njedźela po Swj. trojicy

Budyšin-Michalska: 9.30 hodź. swje-
dźenske kemše Serbskeho cyrkwin-
skeho dnja.

3. 7. — 4. njedźela po Swj. trojicy

Hučina: 8.30 hodź. kemše ze spow.
(Wirth); Malešcy: 10 hodź. kemše ze
spow. (Wirth); Budestecy: 14 hodź.
kemše ze spow. (Wirth).

10. 7. — 5. njedźela po Swj. trojicy

Bukey: 8.30 hodź. kemše ze spow.;
Rakecy: 8.30 hodź. kemše (Wirth).

Maryša

Tak rěka hlowna wosoba činohry,
kotrejež premjeru dožiwichmy na
kóncu apryla w Němsko-Serbskim
ludowym dźiwadle. Spisałoj staj ju
českaj awtoraj Alois a Wilém Mrštík,
bratraj z Morawy, wokoło 1890. Wo-
na sej bórže wutrobu českého luda
na tamnišich jewišćach dobywaše.
Tež w Serbach njehraješe so nětko
k přerjenu razej. Hižo do 1930 pře-
ložil ju mlody student Jurij Henčl do
serbsčiny. Wón je nam staršim hišće
derje znaty jako „hlowny starši“
tehdomnišich studentskich schadžo-
wankow. Bohužel wumrě zahe. „Ma-
ruša“ kaž tehdom rěkaše, so wot 1930
hač do 1934 we wšelakich katolskich
wsach na lajskich jewišćach pře-
staji a potom zaso 1950 w Pančicach.

Nětko hra předleži w nowym pře-
ložku Křescana Barta, kiž je so pró-
cował wo zrozumliwu, ludowu serb-
šćinu. Tuta drama je struchlöhra a
wopisuje na přeswědčawe a jimace
wašnje dušine čerpjenje mlodeje
holcy, pozdžišo mlodeje mandžel-
skeje. Předstajenje tuteje njeloch-
keje róle přez Majku Kowarjec
— zo bych jenož jedne mjeno wu-
zběhnył — bě počny wuspěch a do-
konjany wukon.

Wobsah hry njeje jónkróćny, ale
je so husćišo stal we wšěch časach
a tež přeco zaso wopisał. Maryša,
džowka bohateho bura, njesmě sebi
toho wzać, kotrehož lubuje, chudeho,
ale dźělaweho a pilneho Franceka,
ale budže wudata, haj předata přez
staršeju, kotrajž sebi wot njeje žá-
daja dźerženje štwórteje božeje kaz-
nje, na bohateho młynka, kotrehož

njelubuje, ale hidži a pola kotrehož
budže jej žiwjenje k heli. Nan to
pozdžišo sam spoznawa, a jemu je
jeho džowki žel. Wón je cyle różno
z přichodnym synom, wosebje, do-
kelž je jeho wobskoržil njeplacenyh
pjenjez dla. Wón chce Maryšu zaso
k sebi dom wzać. Wona to raznje
wotpokaza: „Hdyž přjedy njejsće
měli ze mnu ani wutroby ani čuća,
hdyž was prošach — nětko chcu wu-
trać, hdžež sće mje storčili. Wosta-
nu!“ Wona so čuje zwjazana na
mandželski slub před wołtarjom, tež
jako je so Francek z wojakow wró-
cił a chce z njeje čeknyć. Młynk je
wo jeho zetkanju ze swojej žonu
zhonił, haj wšak je jeho překwapił
a chce Franceka z třěbu zatřělić.
Ale wón nimo trjehci. A Maryša,
wot hdy přemóžena, swogeho muža
zajědojći. Tak namaka wšo tragiski
kónc. Pjenjezy njemóža čłowjeka
wobzožić, ale móža jeho, hdyž wšo
jeho myslenje a žadanje na nje měri,
jenož do zahuby storkać. Bohaty
młynk so tak wuprajil: „Ty sy knjez,
a ja sym knjez, a štož ma pjenjezy,
tón je hišće wjetši knjez!“ Wězo ma
tajka hra styki ke křescanskej wěrje
a etice, a ja móžu ju wam jenož po-
ručec. Haj wšak, wona rysuje wo-
braz wjesneho žiwjenja zaždženeho
lěstotka a nima we wšěm aktual-
nosć za naš čas, ale bóle historisku
hódnotu. Wězo budže tež džensa hi-
šće někotry nučeny — přez druhich,
přez wobstejnose, přez wopacne
rozsudženje —, sej njepraweho part-
nera wzać, a to wjedže tež w našim
času do tragiskich konfliktow, to
nam runje tež moderne dramy, fil-
my, romany — a žiwjenje same po-
kazuju.

Tak pisachu Serbske Nowiny dnja
15. februara 1934: „Předstajenje taj-
keje hry žada sebi dobryh hrajer-
jow.“ A tajcy běchu naši serbscy
dźiwadźelnicy wšitcy 21! Kóžty da
swoje najlépše pod režiju českého
hosća Pavla Pecháčka. A Nowa
doba pisaše dnja 20. apryla 1950 wo
předstajenju w Pančicach: „Bohužel
hišće wšitcy ‚Marušu‘ njerozumichu
a smějachu so w njepřihodnych wo-
komikach.“ Tajke so sta tež při pre-
mjerje 28. apryla w Budyšinje pola
někotrych mladostnych, snano tež
tohodla, dokelž njebě wšo w hrě jich
džensniši problem. Wězo přocowa-
chu so wšitcy wo prawe dorozumje-
nje. Hišće citat z lěta 1950: „Maruša
je tež časna hra, w kotrež so jas-
nje jewi, što w zaždženosći bohata
mošeń dokonješe. Samo přez čłowje-
ske wopory džěchu.“ Bohaty přiklesk
mytowaše na kóncu wšěch hrajerjow
a wobdželenych. La.

Bohu budź džak,

kiž nam dobyće dawa

přez našeho Knjeza

Jězom Chrysta.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Ser-
bow. — Wuchadza jónkróć za měsac z li-
cencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola
předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rja-
duje Konwent serbskich ewangelskich du-
chownych. — Hlowny zamotwity redaktor:
Serbski superintendent na wust. Gerhard
Wirth w Budyšinje-Třělanach. — Ludowe
nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čišk:
Nowa Doba, čišćernja Domowiny III-4-9-562